

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog „Sokolska prosveta“

Ljubljana,
10 novembra 1933Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo i uprava nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska
ulica 6, telefon broj 2177 • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćajuGod. IV
Broj 45

60 godišnjica brata Engelberta L. Gangla I zamenika starešine Saveza SKJ

Dragi brate starešino,

Ja sam duboko uveren da će na dan proslave 60-godišnjice Tvoga besprekornog i plodnog života celo naše Sokolstvo u jedan glas kliknuti od radosti i obasuti Te svojim bratskim čestitanjima i najlepšim željama. Nalazim, da će ta radost biti potpuno na svom mestu i da će ta čestitanja biti iskrena i topla, jer za to ima vrlo mnogo razloga. Tebe je dobra kob jugoslovenskog Sokolstva postavila na njegovo pročelje, odakle si svakome na pogledu, i danas, mislim, nema ni jednog naraštajca a kamo li sokol, člana koji nije u stanju da u viziji dočara sebi izraziti i simpatični lik svog dragog starešine. Ti si po redu treći brat iz slovenačkog dela našeg jedinstvenog naroda koji stoji na čelu tog našeg Sokolstva, svima nama jedinstveno mio i drag, uzorit primer svega onoga što naše Sokolstvo svojim jedinstvom tako snažno i rečito ispoljava. Ti si, sem toga, na čelu našega Sokolstva penajduži niz godina i u tome vremenu imao si prilike da za nj dadeš najbolji i najlepší deo sebe, pa i to je jedan od razloga da si svoju duhovnu ličnost lakše i uspešnije mogao da impregniraš u dušu svakoga pripadnika brojne sokolske porodice.

Ali, ako ovo sve može da bude više formalne prirode, daleko je od svake formalnosti ono što si Ti u tom periodu vremena i na tome mestu stvarno dao našem Sokolstvu. To bogato i stvarno ne mogu da osete i da vide u tolikoj meri svi, koliko to mogu da vide i da osete oni koji su bliži Tvoji saradnici u tom velikom i svetlom sokolskom delu. I kada Ti ja danas, u ime našega Sokolstva i u ime svoje, hoću ovako javno da čestitam srećno doživeli šezdeseti dan rođenja, onda znaj, da to činim ne samo iz bratske i sokolske simpatije prema Tebi kao bratu i Sokolu, nego i iz pobuda daleko stvarnijih i dubljih i iz opažanja daleko intimnijih i prisnijih nego li što bi to mogao da učini koji dalji Tvoj poštovalac. Proslava 60-godišnjice Tvoga života najzgodniji je momenat da se javno reče sve ono što smo ja i svi Tvoji brojni saradnici davno u svojim dušama prošetili i o čemu smo, gledajući Te pri neutrudivom Tvome sokolskom poslu, odavno sasvim u čistu.

Ono što se u Tebi, brate starešino, može najviše da ceni i poštuje a da se pri tome iskaze samo jednom jedinom rečju, to je Tvoja bezgranična i za priču dirljiva ljubav prema Sokolstvu. Ti si sav sadeljan od te ljubavi, od koje formalno izgaraš i za koju daješ svu dušu svoju. A ta je Tvoja duša — to danas znadu dobro čak i naša sokolska dečica — pesnička i vizionarska, a to će reći dvojinom toplija, otmjenija, uzbudljivija i rečitija nego li kod drugih ljubitelja našega Sokolstva. Iz te svoje velike i tople ljubavi Ti si, kao iz bogate riznice ili iz nepresušnog izvora, davao i stalno daješ sve ono što Te u očima naše savremene sokolske generacije čini milim, divljenja dostojnim i sokolski velikim. Ta Te ljubav potiče i rukovodi apsolutno u svakom Tvome delu pesničkom, u svakom Tvome radu sokolskom i u svakoj pomisli Tvojoj o dobru narodnom. Ona je zavladala celim Tvojim bićem i duševnim životom. U njoj je prapočetak svih onih lepih i najlepših vrlina koje Te krasi i kao čoveka, i kao pesnika, i kao Sokola. Iz nje je kao iz čelika sakovan onaj divni dar Tvoga besedništva, kojim pleniš i osvajaš srca na svakom zboru gde se god pojaviš; iz nje je sadeljan onaj Tvoj vedri i osvežavajući optimizam kojim vizionarski gledaš u našu budućnost; njome su doboko isprepleteni svi Tvoji odnosi prema ostalom slovenskom Sokolstvu; od nje je satkano Tvoje duboko i intimno saživelo Jugoslovenstvo i toplo proosećano Slovenstvo. Svojom ljubavlju za sve ono što je svetlo i veliko Ti apostoluješ u narodu jugoslovenskom i Tvoj se zvonki sokolski glas čuje danas u svakom kutku naše zemlje pa i daleko izvan njenih granica.

Druga će sokolska braća, bez sumnje, prilikom proslave Tvoje 60-godiš-

Starosti našem
bratu
Engelbertu L. Ganglu
o šezdesetoj veka njegovog
za
Sokolstvo, Narod, Slovenstvo
blagoslovljenog

*Ljubav, koju u Tvoje srce udahne uzvišena Misao Sokolska,**Ljubav, kojom Ti grliš sve nas, sve Sokolstvo, narod sav naš i slovenski silni rod,**Ljubav ta ista, danas, — kada Ti vedar, cil i zdrav, čist, prolaziš mimo medjaša šezdesetog Tvog, i Svevišnjega voljom gledaš — skroman — na bogatu žetvu životnog sejanja plodnog Tvog, — danas i uvek, na plamenovima svojim, tolikih nebrojenih sokolskih srdaca, a opet svih udruženih u jednom otkucaju — sokolskog bratstva i sestrinstva,**Ljubav,**Ljubav naša uzdiše se k Nebu, da Ti ono još dugo, do krajnih granica zemaljskog puta ovoga, do Vratiju Večnosti, uzdrži luč života, čistu i sjajnu, kao što je duša Tvoja i srce Tvoje — Tebe, starosti i oca našega — da bi nam, kao i do sada, bio na čelu i vodio nas i dalje stazom sokolskom, stopama svetlim Uzora i Učitelja Tvog i svih nas, k Najvišem Idealu našem, da oplemenjenom dušom, bodrim duhom, zdravim i snažnim telom, gordi i u svemu ko bogovi lepi, dograđujemo uvek lepšu i uvek srećniju budućnost Naroda našeg i Otadžbine naše: slogom, bratstvom, jednakošću i jedinstvom, a u zajednici sa slovenskom braćom našom svom i sestrama našim velebnu budućnost veličajnog Slovenstva!*

Zdravo!

Ljubljana, 10 novembra godine 1933.

Uredništvo

nje pobrojati i izneti pred mlado naše sokolsko članstvo ostale odlike i vrline Tvoje, po naše Sokolstvo toliko zaslužne ličnosti. Ja sam istakao samo ono što je u Tebi sokolski najkrupnije i najmarkantnije i što iz Tebe struji kao osvežavajući fluid. Prednjači u toj svojoj svetloj ljubavi prema Sokolstvu, uči nas njoj još dugi niz godina svež, krepak i radin, i budi nam

Zdravo!

DURA PAUNKOVIĆ,
II zamenik starešine Saveza
Sokola Kraljevine Jugoslavije**Bratu Ganglu u spomenar**

Brate!

Na dan kada navršuješ šezdeset leta što si ugledao svetlost ovog sveta, a u godini kada navršuješ desetu obljetnicu što si na čelu jugoslovenskog Sokolstva, duša i srce moje napunjuju se nekim svetim nadahnućem, a u cilju da Ti izrazim što osećam do Tebe, što želim Tebi!

Trebao bi da budem neki bogoduh pesnik, da na Pegazu uzletim u lazurne visine ili da zaronim u vrelo kastaljiško, da otrešav se svega zemaljskog propevam himnu Tebi.

No misao moja leti, a pero je preporo da ju stizava, pa zato i ovi retci tek su neznatni izraz mojih želja i osećaja.

Starešino!

I teško je govoriti bratu — čoveku, kakav si Ti: svetlog lika, kristalnog značaja, blagog srca, pun plemenštine i ljudskog osećaja. Sve dobro, lepo i značajno sililo se u dušu Tvoju, da se opet iz nje odrazi na stotine hiljada naših Sokolova, koji upiru u Tebe svoje poglede, a u srcima svojim stvaraju zavet sveti, zavet sokolski: Hoćemo da Te sledimo!

Vodo!

Tu smo! Nadahnula nas Tvoja beseda, ona zvonka reč kojom si u nas ulevao veliku veru u uzvišeni poziv Sokolstva. U srca nam se usadila Tvoja pisana reč, kojom si nam otvorao daleke poglede na širokom horizontu, a u kojim rečima kao uklesanim u stanac kamen čitamo naše evanđelje. U njima je naš Vjeruju, naša molitva i naš preporod.

Učitelju!

Prilazimo Tebi! Prilazimo kao našem prvom i najboljem bratu, koji je skupio sve svoje snage da se uzdigne iz niskosti običajnog dnevnog života, ljudskog trvenja, materijalističke gramzljivosti i političke pometenosti, da nam onda tim jače naglasiš potrebu stvaranja novog roda sa jakim karakteristikama, a određenim ciljem: Služiti narodu i državi!

Okupljamo se oko Tebe, sledeći poziv Tvoj, da kao Sokoli ulažemo sve svoje snage za procvat naroda našeg, jer u tom narodu leži naša snaga, naša vrednota, naša budućnost!

Sledimo Te kao verni učenici Tvoji, a s nepokolebivom voljom da ne samo slušamo nauku Tvoj, već da istrajnim radom ostvarimo ono, što si usadio u duše naše, a to jest: »Sokolstvo je iz naroda i za narod. Njegova nastojanja idu dotle, dokle se čuje slatka materijna reč. Za domovinu živimo, za nju smo pripralni da žrtvuemo sve: što smo, što možemo, što imamo! Mi svi i svaki od nas! Danas, sutra i uvek!«

Te misli i osećaji napunjuju me na današnji dan i ja ih sa svoje strane uplićem u venac priznanja i hvale, što ga Sokolstvo stavlja pred Tebe, a s vrućom molitvom Svevišnjem, da nam Te očuva čila, zdrava, krepka i duševno gordog na mnogaja leta, kako bi dovršio svoj životni poziv i ugledao ispunjen svoj san, da je Sokolstvo obuhvatilo ceo naš narod i da ceo taj narod živi i radi po principima sokolskim!

Zdravo!

ANTE BROZOVIĆ,
tajnik Saveza SKJ.

Iz života i rada brata Gangla

Br. Gangl rodio se je 1873 god. u Metlici, ubavom kraju Bele Krajine, u Dravskoj banovini. Nakon završene pučko škole u rodnom mestu te niže gimnazije u Novom Mestu, br. Gangl stupio je u preparandiju, koju je završio s odličnim uspehom 1892 god. Svoju prvu učiteljsku službu nastupio je u Budanjim na Vipavskom, a odmah zatim sledeće godine došao je u Ljubljano. U godinama 1902 i 1903 s uspehom završio je svoje nauke na pedagoškoj školi u Beču, našto je otišao u Idriju na realku, gde je ostao do početka rata. Već u tim prvim godinama počinje njegovo javno delovanje, koje se pre svega očitovalo u učiteljskoj organizaciji, te je već 1898 god. došao u predsedništvo Učiteljskog saveza i u uredništvo lista »Učiteljskog tovariša«, kome je zatim bio dugi niz godina glavni urednik, njegov saradnik i pisac idejnih članaka. Da je kao uveren nacionalista već tada delovao u jugoslovenskom pravcu dokazuje i to, što je bio među inicijatorima osnivanja zajedničkog jugoslovenskog učiteljskog saveza s drugovima iz Kraljevine Srbije i da je u tu svrhu s još nekim svojim drugovima 1906 god. bio u Beogradu prilikom 25-godišnjice Saveza srpskog učiteljstva. Na žalost, radi političkih prepreka ova akcija nije tada uspeša, a usled čega je br. Gangl pao u još veću nemilost odlučujućih političkih faktora i bio proglašen srbofilom, što su njegovi politički protivnici protiv njega upotreбили naročito za vreme svetskog rata.

Kao pedagog i narodan čovek br. Gangl uradio je važnost omladinske štampe i njegovom inicijativom je god. 1900 počeo da izlazi u Ljubljani omladinski list »Zvonček«, čijim je urednikom bio dugi niz godina, a ujedno i glavni pisac. Kasnije, njegovom pobudom, počeo je da izlazi također i list za roditelje »Domaće ognjišće« s prilogom za omladinu »Naša bodočnost«.

Ogromne su također zasluगे br. Gangla na polju gospodarskog osamostaljenja i podizanja učiteljstva, jer je on inicijator i realizator osnivanja vlastite Učiteljske tiskare, kojoj i sada stoji na čelu kao zaslužni predsednik, nadalje Učiteljskog konvikta i Učiteljske štedionice.

Br. Gangl međutim nije samo radio za svoj učiteljski stalež i za omladinu, već je lito da koristi također i narodu kao celini. Radi svoje borbenosti i za ono doba radi svojih radikalnih nazora postaje skoro protiv svoje volje političar te god. 1908 biva izabran ogromnom većinom za poslanika kranjskog sabora. Nije nikada bio političar u strančarskom smislu reči i zato ga često nisu razumevali ni drugovi njegove vlastite stranke. Bio je bezobziran borac za pravo, najodlučnije se borio protiv reakcionarstva, uvek se zalagao za prava radništva, čiji je bedni položaj spoznao u Idriji, i konačno kao bezkompromisan nacionalista borio se svim oduševljenjem protiv nemačkog nasilja i upliva.

Kao aktivan radnik br. Gangl stupa u sokolske redove godine 1902, a od godine 1903 vidimo ga već i kao sokolskog funkcionara, pa zato ujedno navršavajući 60 godina svog života br. Gangl navršava i 30 godišnjicu svog uspešnog sokolskog delovanja. God. 1910 bio je izabran za starostu novoosnovane Sokolske župe Idrije, koju je s ostalom agilnom braćom odlično organizovao i uza sav ogroman rad također i uzorno vodio. Već naredne, 1911 god. bio je izabran i za starostu Sokolskog društva Idrije, za koje je društvo pridobilo naročito radništvo i same meštane, jer je činovništvo bilo većinom nemačko. U tim godinama počinje također i njegova sokolska literarna delatnost.

Njegovo nacionalno delovanje bilo je kada je buknuo svetski rat uzrok, da je bio mobilizovan prvog dana, iako je pripadao, kao neborac, poslednjoj narodnoj odbrani te iako je bio poslanik pokrajinskog sabora; ali jer se je jednim nesrećnim slučajem ranio, bio je vraćen opet kao invalid u Idriju, ali ne za dugo. Već god. 1916 nakon mnogih šikanacija bio je poslan u vojsku u Gornju Radgonu. Ipak, dugotrajnim nastojanjem nekih uglednih prijatelja uspeo mu je da se oslobodi vojske. Medutim u Kranjskoj nije mogao da dobije mesta usled protivljenja od strane zagriženih austrijanaca, pa je zato morao da prihvati mesto na školi u Proseku kod Trsta, gde je ostao sve do italijanske okupacije, kada je morao da pred Italijanima »obegne u svoju slobodnu domovinu«, koja je svome zaslužnom sinu oduzela se bar delomično time što je bio imenovan višim pokrajinskim školskim nadzornikom. Umirovljen 1927 god. kao dvorski savetnik, navršivši punih 35 godina državne službe br. Gangl nikako ne napušta rad, naprotiv, s tom godinom počinje njegovo dvostručno sokolsko delovanje, literarno i javno. Odmah po dolasku u Ljubljano stupa u redove Ljubljanskog Sokola, i kao kooptirani član Slovenske sokolske zveze izradio je dva značajna referata: Udruženje plemenskih sokolskih saveza u jedinstveni jugoslovenski savez i Prosvetno delo u Sokolu. Bio je također i kao referent na i saboru u Novom Sadu na Vidovdan

1919, gde je bio izabran i u starešinstvo novog ujedinjenog Saveza. Godine 1921 skupština u Osijeku bira ga za potstarešinu Saveza. Naročito je vidno njegovo delo prilikom i sve-sokolskog sleta u Ljubljani 1922 godine, kada je nakon ovog sleta uredio i Spomenicu na ovaj slet. God. 1924 marta meseca biva izabran u Ljubljano za starostu Jugoslovenskog sokolskog saveza, s koga je mesta u najtežim poratnim danima srećno vodio naše Sokolstvo lepšoj budućnosti. God. 1929, prilikom osnivanja Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, povereno je bratu Ganglu mesto i potstarešine Saveza.

Br. Gangl, pored toga što je posvetio Sokolstvu i njegovoj organizaciji svoje izvanredne sposobnosti, skoro sve svoje vreme, svoju urođenu marljivost i ljubav, on je ipak svojom neumornom radinošću našao prilike i da napiše nebrojeno članaka u svim našim sokolskim listovima kao i u ostaloj štampi, pored što je napisao i mnogo posebnih sokol. dela, od kojih spominjemo: Tirševo Sokolstvo. Sok. ideja, Slovenska ideja i slovensko Sokolstvo. U sokolskom krugu, Mladi Sokol. Mladi sokolski rod i Sokolski

spevi, a uoči svog sadanjeg jubileja obdario nas je opet jednim novim sokolskim delom pod naslovom: »Tirševo poslanstvo«.

Br. Gangl uvažen je također i kao veoma plodan pesnik, pisac i dramatičar. Naročito je poznata njegova drama »Sine«, koja je mnogo prikazivana i koja je također prevedena i na češki i srpsko-hrvatski. Nadalje je br. Gangl osobito cenjen kao omladinski pisac i pesnik, i to kao jedan od naših najboljih.

Ipak, i pored visokog položaja i velikog ugleda koji openito uživa, br. Gangl ostao je uvek nadalje skroman, pravi idealni Soko i čovek najvećeg socijalnog osećanja, koji je pružio pomoć nebrojenom broju naše braće i sestara, pa i mnogima i mnogima izvan sokolskih redova. I u tom pogledu njegove reči sledilo je uvek i delo, pa je zato njegovo predbroje srce posvuda na široko znano, a sirotinjska ruka od njega nije nikad otišla prazna. I danas, prelazeći svoju 60-tu godinu, br. Gangl neumorno radi, od rana jutro do kasno u noć, žrtvujući se najviše, ako ne i jedino, za Sokolstvo.

Zasvoj rad na kulturnom, nacionalnom i sokolskom polju br. Gangl nosi najviša jugoslovenska priznanja i odličja kao i odličje bratske Češkoslovačke Republike.

Govor Nj. Vel. Kralja na proslavi stogodišnjice gimnazije u Kragujevcu

Povodom proslave stogodišnjice gimnazije u Kragujevcu dne 5. o. m. Nj. Vel. Kralj lično je počastio ovu retku i značajnu svečanost, na kojoj je održao sledeći govor:

— Današnja svečanost je po svojoj suštini izraz zahvalnosti Šumadiji na onomu, što je stalno činila za naše nacionalne ideale.

Pred našim očima defiluju u ovome trenutku seni njenih sinova i čitavih njenih pokolenja, koja požrtvovašću i junaštvom pokazala, kadgod je trebalo, da naš narod zaslužuje, da ima svoju slobodu i svoju kulturu.

Oni na sabliji oteše od ugnetača pravo na život i samostalnost, oni svojim slobodnim ognjištem probudiše veru kod neoslobodene braće i postadoše stecište rodoljuba sa svih strana, oni prednjačiše i Srpsstvu i Jugoslovenstvu u svimkolikim borbama za Oslobođenje i Ujedinjenje.

U boju prvi oni i izvan boja pokazale, da su uvek na visini svoje misionarske i voditeljske uloge, koju im je istorija nametnula. I ako pod teškim okolnostima ipak ne zanemariše kulturni rad i stigoše da ga razvijaju slobodno i smišljeno, čemu je najbolji dokaz ova stogodišnjica, koju danas skromno proslavljaju. I taj događaj u nizu bezbrojnih primera pokazuje i ovoga puta, koliko napor i Šumadije uporedo činjeni i bez predaha izvođeni na naše napredovanje spolja i naše podizanje iznutra zaslužuju pažnju i koliko sadrže visoke moralne vrednosti.

Takov rad i nastojanje Šumadije i duši Šumadije uvek drago sadejstvo braće iz svih jugoslovenskih krajeva osposobio je ovu školu da bude matica najodličnijih generacija i da nacionalnu misiju ujediniteljskoga i jugoslovenskoga duha uspešno neguje, razvija i pronosi. Njeni upravljači i nastavnici uzdržala njen glas na zavidnoj visini za čitavo stoleće njenoga postojanja oduživši se savešno svomu jugoslovenskomu rodu, a njome odškolovalane učeničke generacije osvetlaše joj obraz u svakom poslu i u miru i u ratu.

U znak Svoga priznanja prema takovom njenom delovanju podarujem joj Naš kraljevski Orden Svetoga Save I reda s uverenjem, da ga je dostojno zaslužila i da će ga još dostojnije i opravdati.

15 godišnjica poljske neodvisnosti

Slom i poraz, koji su doživeli u velikom svetskom ratu zavojevači i tlačitelji Slovena i malih naroda, uskrasio je te porobljene i izmucene slovenske narode, koji su se borbom na život i smrt oslobodili i ujedinili u nove narodne države, da sami ravnaju svojom sudbinom i svojom budućnošću. Na ruševinama tih trulih carstava uskrsla je pred 15 godina i nova slovenska država bratska Republika Poljska, koja je čamila u ropstvu punih 118 godina, kada su naime bečkim ugovorom 1815 izbrisani s geografske karte i poslednji ostaci nekada jake i velike kraljevine Poljske. Naša braća Poljaci, zahvaljujući svojim dugogodišnjim borbama i istrajnosti, kojima su se znali održati u dugom nizu godina od stranih silnih suseda i njihovih upliva, i zahvaljujući ovako — za nas Slovene — srećnom svršetku svetskoga rata, slave 11. novembra svake godine dan vaskrsa svog naroda i svoje države — dan poljske neodvisnosti. Ovogodišnji 11. novembar pada kao 15. praznik narodne i državne slobode i neodvisnosti Republike Poljske.

Preljetimo li samo časkom povescicom bratskog poljskog naroda, odmah uočavamo iste ili vrlo slične momente, koji su uticali na razvoj samih prilika i događaja u svim slovenskim zemljama i narodima, koji su izgubili svoju samostalnost i pali pod vlast stranih naroda. Poljski narod proživljuje svoju Kalvariju već od davnih davnina, otkako je istorija zabeležila prve njegove vladare. Već od Mieszka (960—992), koji je svoj narod (pokrštenjem) uveo u kolo civilizovanih zapadnih naroda, ulazi Poljska u vrtlog ondašnjih nemirnih prilika, koje su vrvile svom ondašnjom Evropom. Iako je njegov sin Boleslav Hrabri bio srećne ruke u čuvanju državne samostalnosti, iako se je borio protiv upliva Nemaca i nemačkih viadara i proširio granice svoje države,

okupivši pod svojim žezlom sve Poljake, Lužičane i Moravčane, već za njegova sina Mieszka II počinje Poljska naglo da tone, gubeći delove svog teritorija i svoj unutrašnji mir i spokoj. Od tog vremena nastaju crni dani poljskoga naroda. Upada u ratove, gubi i ponovno dobija izgubljene teritorije, ali uvek pod tutorstvom stranih vladara i stranih naroda. Vidimo pokušaje za ponovnim sticanjem samostalnosti kao pod Vladislavom II (1138—1146) i Kazimirovom Krivoustim (1177—1194), što je urodilo novim porazima ili kratkim uspesima. Poljska je zvezda ponovno zaslala pod Vladislavom Lokietkom (1306—1333), koji obnovi kraljevstvo, a za njegova sina Kazimira Velikog dobija Poljska svoj prvotni položaj i teritorij. On mnogo stvori na ekonomskom, trgovačkom i kulturnom polju, ali već za njegovih naslednika započinju borbe o presto, ratovi s drugim narodima i borbe verskog karaktera. Sve je to poljsku državu i poljski narod umaralo i siromašilo, da je pod udarcima jačih zavojevačkih naroda padao pod vlast jačih suseda, koji su mu nametnuli svoju vlast i svoje vladare; začarila se anarhija i nesloga, dok nije konačno došlo 1773 g. do prve deobe Poljske na Prusiju, Rusiju i Austriju. God. 1792 pokori Rusija Poljsku oružjem i već naredne godine pristupa se drugoj deobi Poljske između Rusije i Prusije. Poljski se narod 1794 digne na oružje, ali je taj ustanak bio slomljen, i potpuna deoba Poljske bila je definitivna. Poljaci su upirali svoje poglede na sve strane, neće li igde naći zaštitu i pomoći. Stupili su u redove Napoleoneve vojske i njegovi pobednički ratovi stvorili su novu Vojvodinu Varšavu (1807—1815), koja je nakon potpunog Napoleonovog poraza prestala da živi 1815 g. prema slovu bečkog ugovora. Nastaju mučna vremena za poljski narod, koji se konačno odlučio da oruž-

Proslava 1 decembra

Svim bratskim župama, društvima i četama

Sokolstvo više svega ceni narodnu nezavisnost i slobodu kao osnovni uslov za kulturni i ekonomski napredak naroda. Zato svake godine na najsvečaniji način proslavlja 1. decembar, dan oslobođenja i ujedinjenja jugoslovenskog naroda, i proglašilo ga je, na skupštini Saveza 29. marta 1930, za sokoljski praznik, koji će se uvek proslavljati u svima jedinicama Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Ove godine ta proslava ima da bude naročito veličanstvena u svim našim sokoljskim jedinicama. Ovo je petnaesta godišnjica ujedinjenja, i kao takovu treba je naročito obeležiti. Ovo je stoga godina od povećanja Karadordčeve i Miloševe Srbije i priznanja njene autonomije, stogodišnjica prve gimnazije u Srbiji, stogodišnjica rođenja velikog nacionalnog pesnika Jovana Jovanovića Zmaja, stogodišnjica nastojanja vode ilirskog pokreta Ljudevita Gaja za izdavanje lista na narodnom jeziku, i sedamdesetogodišnjica prvog sokolskog društva na Slovenskom Jugu, »Južnog Sokola« u Ljubljani.

Svi ovi događaji bili su od neocenejive vrednosti po opstanak jugoslovenskog naroda, razvoja njegove svesti i za stvaranje samostalne i slobodne države Jugoslavije. Pored svih napora koji su služili ovom visokom cilju treba i ove na dan ujedinjenja dostojno prikazati i izazvati o njima uspomenu kod svih sinova i kćeri našega naroda.

Svako društvo i svaka četa neka proslavi 1. decembar najodstojnije što može prema svojim prilikama, imajući pri tome u vidu nacionalne, sokolske i vaspitne ciljeve i ideje.

U tome neka svima posluže ova uputstva:

1. Za proslavu treba izabrati najbolju dvoranu koja se može dobiti.

2. Dvoranu treba ukraštiti zastavama jugoslovenskim i slovenskim, zelenilom, cvetom i slikama i bistama ljudi zaslužnih za oslobođenje i ujedinjenje, za stvaranje i širenje jugoslovenske svesti i zaslužnih za Sokolstvo.

3. Proslavu treba posebno držati za decu a posebno za ostale kategorije, jer deci treba drukčije predavanje, drukčiji program i drugo vreme priredbe nego odraslima.

4. Proslava treba da se sastoji za odrasle iz a) svečane sednice upravnog odbora i b) svečane akademije; za decu iz dečje akademije.

5. Svečana sednica treba da se držati u 11 sati s ovim dnevnim redom: a) državna himna, b) sokolski pozdrav, c) otvaranje sednice, d) predavanje o značaju i decembra s gledišta nacionalno državnog i sokolskog, e) muzička kompozicija patriotskog karaktera (orkestar, fanfara ili hor), f) deklamacije rodoljubnih pesama, g) muzička kompozicija svečanog karaktera, h) svečano predavanje sokolske dece u sokolski naraštaj (ako se ne održi posebna proslava za decu), i) sokolskog naraštaja u članstvo, sa govorom starešine i davanjem značaka, j) polaganje zavešta novih članova, k) muzička kompozicija veselog karaktera, l) zaključenje sednice.

6. Tekst zavešta, koji izgovaraju članovi i članice za starešinom, glasi:

»Zavetujem se da ću u svom, kako društvenom i javnom, tako i u privatnom životu verno i savešno vršiti sve dužnosti koje mi nalaže svetinja i uzvišenost sokolske misli.

Izjavljujem da su mi poznati propisi društvenih pravila, i da ću ih se bezuslovno držati.

Zdravo!

SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Tajnik:
ANTE BROZOVIĆ, s. r.

I zamenik starešine:
ENGELBERT L. GANGL, s. r.

Predsednik Prosvetnog odbora:
DR. VLADIMIR BELAJČIĆ, s. r.

nom snagom skine sa sebe jaram ropstva. 1830 na 29. novembra podigloše Poljaci ustanak protiv ruske vlasti, ali je i taj bio slomljen, i od tada nastaje bezobzirno gonjenje i uništavanje poljskog naroda i njegovih tekovina ekonomskih, kulturnih i nacionalnih sa strane Rusija, na koje su se kasnije ugledali i Prusi i Austrijanci, koji su imali u svojem naumu potpuno uništenje Poljaka i svega onoga što poljski diše i oseća. Buknućem svetskoga rata došla je Poljska u srećan položaj i nađe u ponovno uskršnuće vaskrsle su u svim dušama poljskih nacionalista. U tim nacionalističkim redovima, koji su bili razasuti po svim zemljama slobodarske Evrope visoko otkleće ime i rad sadašnjeg poljskog maršala Jospa Pilsudskog, koji je najviše doprinio i zborem i tvorom poljskoj samostalnosti, koji je Poljsku, svojom neograničenom ljubavlju prema njoj i prema svome narodu, stvorio, očuvao i podignuo do današnjeg njenog zavidnog položaja na svetskom poprištu na svim poljima čo-

većeg stvaranja. Delo, koje je izveo ovaj genijalni i oštromni muž bratskog naroda pre oslobođenja, pa i kasnije u odbrani granica svoje otadžbine i oko njenog unutrašnjeg uređenja i konsolidovanja, pribavilo mu je neumrlu slavu i delično mesto ne samo u bratskom poljskom narodu nego i čitavom Sloventstvu. Možemo ga mirne savesti postaviti uz bok mnogih velikih slovenskih boraca i državnika uopće.

Naš narod veže uz poljski davna bratska i istinska ljubav. Ista nas je sudbina pratila od prvih početaka našeg narodnog života do dana današnjega. Većita borba za svoja nacionalna i čovečja prava, i isti pogledi u budućnost nerazrušiva su veza, koja spaja oba bratska naroda. I u našoj književnosti provejava čista bratska ljubav prema braći s Baltika, koja se ogleda u međusobnim duhovnim ogledima obiju naroda; već i naš dubrovački pesnik Ivan Gundulić zanosi se u svojem »Osmance« ljubavlju i bratstvom prema Poljacima.

Zavetujem se da ću ostati veran jugoslovenskom državnom i narodnom jedinstvu i ideji zajednice svih Slovena. Zdravo!«

(Slovenački):

»Zaobljubljam se, da hočem zvesto in vestno izpolnjevati v svojem društvenem, javnem in zasebnem življenju vse dolžnosti, ki mi jih nalaga svetost in vzvišenost sokolske misli.

Izjaviljam, da so mi znani predpisi društvenih pravil in da se hočem brezpojojno ravnati po njih.

Zaobljubljam se, da ostanem zvest jugoslovenskemu državnemu in narodnemu edinstvu in ideji skupnosti vseh Slovenov. Zdravo!«

Iza svečanog zavešta pruža svaki član i članica desnico starešini, i polaže ruku na društvenu zastavu, ako je ima.

7. Na dnevi red sednice treba stati i podeti nagrada i diploma koje su članovi zaslužili takmičenjem ove godine.

8. Na svečanoj sednici osim svih pripadnika društva (čete) mogu prisustvovati predstavnici vlasti i svih kulturnih i humanih ustanova i organizacija u mestu.

9. Pri otvaranju sednice treba odati poštu svima članovima koji su umrli ove godine, a istaći one koji su stekli naročitih zasluга za društvo.

10. Akademija treba da se drži uveče. Na njoj treba da se pokaže do koje se visine razvio celokupni rad društva. Zato na program osim gimnastičkih vežbi treba staviti i koncertne i druge tačke u kojima dolazi do izražaja i sokolski prosvetni rad.

Ako se predavanje ne održi na svečanoj sednici, treba ga održati na akademiji.

Koja društva i čete ne mogu da prirede akademiju neka održe seho ili zabavu, ali nikako samu igranku.

11. Ako se na proslavi ili akademiji budu prodavali kakvi predmeti radi povećanja prihoda, neka to po mogućnosti budu samo sokolske stvari (knjige, slike, karte i t. d.).

12. Dečja akademija neka se održi u 3 sata popodne. Na programu neka bude kratak govor o značenju 1. decembra, za decu razumljivim jezikom, ostale tačke neka se ispune dečjim vežbama, igrama, deklamacijama i t. sl.; kao poslednja tačka neka bude predavanje sokolske dece u naraštaj i neka im se to predstavi kao nagrada za njihov dasadanji trud i rad u Sokolstvu. Onima koji su se naročito istakli mogu se pokloniti knjige ili slike, naročito sokolske.

13. O 1. decembru treba se setiti i pograničnih sokolskih društava i četa, pa skupljati za njih knjige i novac, što treba poslati Saveznoj upravi do 20. decembra.

14. U mestima gde ima više sokolskih društava treba 1. decembar proslaviti zajednički.

15. Bratskim župskim upravama prenušta se da, imajući u vidu naročite prilike svoga kraja, u duhu ovih općih odredaba izdadu za svoja društva i čete diferencirane propise.

16. O proslavi 1. decembra poslače društva i čete svojim župama izveštaje prema obrascu Saveznog prosvetnog odbora, najkasnije do 15. decembra.

Župске uprave poslače skupni izveštaj za svoje jedinice Saveznom prosvetnom odboru do 31. decembra.

Zeleći svim bratskim društvima i četama da o proslavi postignu što veći uspeh, šaljemo svoj braći i sestrama, naraštaju i deci iskrene i bratske pozdrave.

U ovim svetlim i vedrim trenucima bratskoga naroda, naročito mi Sokoli, borci i zatočnici potpune slobode Slovena, slovenskog bratstva, ljubavi i međusobne uzajamnosti na svim poljima i duhovnog i realnog delovanja, veselimo se i srećni smo, da možemo od-

slati našoj severnoj braći prigodom ove značajne 15 godišnjice njihove narodne i državne neodvisnosti, svoje iskrene, bratske čestitke i pozdrave, puni nade i vere u lepšu i plodniju budućnost bratske Republike Poljske i čitavog Slovenstva. Čozlem! — Zdravo!

T. K.

III pokrajinski slet Saveza SKJ u Zagrebu

Glavni sletski dani i raspored

Veliki jubilarni slet, s kojim će naše Sokolstvo do godine proslaviti 60-godišnjicu osnutka prvog hrvatskog sokolskog društva u Zagrebu 1874 godine i 10-godišnjicu važne sednice za osnutak Saveza slovenskog Sokolstva, održane u Zagrebu 1924 godine, sprema se intenzivno u velikim razmerama.

Glavni sletski dani utvrđeni su ovako:

petak 3 avgusta 1934 dočekivanje gostiju, smeštaj, naveče sokolske akademije, koncerti i predstave;

subota 4 avgusta: pre podne pokusi, posle podne javna vežba na sletištu u Maksimiru, naveče akademije; nedelja 5 avgusta: pre podne svečana povorka gradom, posle podne javna vežba, naveče akademije; ponedjeljak 6 avgusta: razgledavanje Zagreba, izleti u okolici, ispraćaj gostiju, akademije i zabave.

Sletski dani za naraštaj biće polovicom juna, i to će biti prvi deo sleta.

Vežbe za slet već su štampane i načelništvo Sokolske župe Zagreb razaslalo ih je svima društvima i četama.

Poziv na uplatu i poravnanje prinosa za ozledni fond

Svim bratskim sokolskim župama!

Pregledom saveznih knjiga utvrđeno je, da mnoge bratske sokol. čete još ni do danas nisu uplatile dužne prinose u ozledni fond, iako su bile dužne uplatu izvršiti najkasnije do konca meseca januara t. g. Sem ovih ima mnogo i takvih jedinica, koje dužne prinose u ovaj fond nisu uplatile ni za ranije godine, iz čega proizlazi da one za svoju obaveznu ne mare, jer ne žele da je ispunjavaju.

Suviše je isticati, kakvu ogromnu i neocenjivu važnost ima ozledni fond za naše Sokolstvo, jer je njegova korist svima poznata iz niza nesrećnih slučajeva koji su se već do sada desili kod raznih jedinica svih župa, gde je ovaj fond ukazao svoju potporu; skrećemo pažnju samo na to, da je jedini prihod fonda baš ta uplata od 1 dinara na svakog pripadnika godišnje, dok je korist od fonda daleko veća, jer on osigurava svakog pripadnika Sokolstva za slučaj raznih nesreća pri vežbi. Baš zbog tako velike svoje važnosti fond je i zamišljen na bazi, da svi pripadnici Sokolstva moraju biti njegovi članovi, odnosno osigurani kod fonda s minimalnim mogućim ulo-

gom, kako bi fond mogao da odgovara svome velikom zadatku. Ne odgovarati obavezama prema fondu značilo bi krajnju nemarnost i neosećanje sokolske svesti i discipline, pogotovo, što je obaveza tako malena, da nema jedinice koja ju ne bi mogla da ispunji, ako je zaista disciplinovana i ako radi po načelima našeg Sokolstva.

Radi toga upućen je sada svim sokolskim četama svih župa raspis, u kome ih se poziva na uplatu dužnih prinosa u ozledni fond, kako se ne bi morale prema takvim jedinicama upotrebiti odredbe naše organizacije.

Stoga i ovom putem pozivamo sve bratske župe da povedu strogog računa da se obaveze prema fondu, kako od strane četa tako i od strane bratskih sokolskih društava, ispunjavaju tačno prema pravilniku ozlednog fonda, jer ćemo u protivnom slučaju morati prema neurednim jedinicama primeniti odredbe naše organizacije.

Zdravo!

Beograd, 3 novembra 1933.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: II. zam. starešine: A. Brozović, s. r. D. Paunković, s. r.

Akcija za podizanje spomenika Petru Petroviću Njegošu

Svim bratskim župama!

Pod Visokim Pokroviteljstvom Nj. Vel. Kralja organizovan je u Beogradu odbor za podizanje spomenika Petru Petroviću Njegošu. Spomenik biće podignut u Beogradu.

Odbor je uveren, da će podizanjem ovog spomenika otvariti davnašnju želju našeg naroda, da dade vidnog dokaza svog priznanja i zahvalnosti našem velikom pesniku.

Pri ovome učestvovali ceo naš narod, od Nj. Vel. Kralja do najskromnijeg čobanina, kako i priliči ovoj namisli velikog značaja nacionalnog i kulturnog.

Odbor se obratio molbom Savezu SKJ da uputi sve svoje sokolske jedinice da na dan 14 novembra o. g. učestvuju na proslavi Njegoševa rođendana, koja će se održati u svim školama i crkvama, i da s priredivanjem

jedne akademije ili sokolskog posela svojim prilozima svesrdno pomognu ovu plemenitu akciju.

Uprava Saveza SKJ, odzivajući se ovoj molbi gore navedenog odbora, upravlja na sve br. župe topao apel, da se ovom pozivu na svaki način odzovu i da sa svoje strane nareda svima svojim jedinicama, da prema najvećim mogućnostima izadu u susret ovoj patriotskoj akciji.

Prihod od proslave, odnosno priredbe, treba poslati Poštanskoj šteditonici u Beogradu — Fondu za podizanje Njegoševog spomenika, čekovni račun broj 56661.

Zdravo!

Beograd, 1 novembra 1933.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Tajnik: II. zam. starešine: A. Brozović, s. r. D. Paunković, s. r.

100-godišnjica gimnazije u Kragujevcu. O pripremanja za što svečaniju proslavu 100-godišnjice kragujevačke gimnazije mi smo već pisali. Sama proslava pak održana je sada u nedelju dne 5 o. m., i to na najsvetčaniji način. Da još jače istakne veliko značenje ove naše kulturne ustanove, proslavu je udostojio uveličati svojim ličnim prisustvom i Njegovo Veličanstvo Kralj, koji je na gimnaziji otkrio spomen ploču i pri tome izrekao značajan govor, koji donosimo na drugom mestu. Na svečanostima bila je zastupana Kraljevska vlada, Senat i Narodna skupština, nadalje joj je učestvovalo Sokolstvo uz ostale brojne patriotske ustanove i udruženja te sav tamonaši narod, a bilo je i gostiju iz svih krajeva države, tako da se je ova naša značajna kulturna proslava preobrazilo i u veliku nacionalnu manifestaciju. U znak najvišeg priznanja radu kragujevačke gimnazije, koje je dala narodu mnogo odličnih radnika i velikih ljudi, Njegovo Veličanstvo Kralj odlikovao je gimnaziju redom Sv. Save i stepena.

Dar Nj. Vel. Kralja za senjsku katedralu. Ove godine posetio je Nj. Vel. Kralj pored raznih predela naše domovine i Primorje, gde je bio naročito srdačno primljen. Tom zgodom došao je i u starodrevni Senj, koji ga je osobito lepo primio. Interesujući se za sve potrebe naših krajeva i našeg naroda, a osobito voleći naše narodne starine, Nj. Vel. Kralj odlučio je da pomogne odboru, koji sakuplja priloge za restauraciju i opravak starodrevne katedrale u Senju, te je ovih dana blagovoljno pokloniti u tu svrhu sumu od 100.000 Dinara, koja će omogućiti da se pristupi radu oko opravka ove lepe, ali zapuštene crkve. Kako je poznato, Nj. Vel. Kralj darovao je veliku sumu i za opravak dakovačke katedrale, pokazujući time očinsku brigu za sve ostanove naše zemlje podjednako.

Osvećenje srednjoškolskog skloništa u Zagrebu. U subotu je požrtvovanim radom Društva gospoda za uzdržavanje srednjoškolskog skloništa u Zagrebu s velikim svečanostima predan svojoj svrsi internat za siromašne srednjoškolce. Na svečanost osvećenja tog lepog i korisnog doma odbor društva pozvao je i Nj. Vel. Kraljicu Mariju, koja se je izrečujući molbi rado odazvala. Veličanstveni doček u Za-

grebu, koji je bio priredjen Nj. Vel. Kraljici, ponovo je pokazao koliko naš beli Zagreb voli svoju Kraljicu. Svečano osvećenje skloništa u prisustvu Nj. Vel. Kraljice izvršio je nadbiskup zagrebački preuzvišeni gosp. dr. Ante Bauer uz veliku asistenciju, Nj. Vel. Kraljica ostala je par dana u Zagrebu te je tom zgodom posetila razne važne institucije, među njima i stalnu izložbu Meštovičevih dela, koja je bila otvorena baš toga dana. U ime Nj. Vis. Kraljice Andreja, pokrovitelja srednjoškolskog doma, Nj. Vel. Kraljica, vodeći stalnu brigu za siromašnu omladinu, predala je predsetnici tog doma, gđi. Draškovićevoj, dar od 20 hiljada dinara.

Jedna zanimljivost na svetskoj izložbi štampa u Pardubicama. U jednom od prošlih brojeva doneli smo vest o svetskoj izložbi štampe, priredjenoj u češkom mestu Pardubicama, koje su poznate i po svojim velikim sportskim priredbama međunarodnog značaja. Pored listova, iz preko 60 država, bez sumnje bilo je na izložbi najinteresantnije odeljenje, u kome je bila prikazana štampa češkoslovačkih legionara. Tu se je videlo, da je glavni organ legionara »Československi denjnik« bio izišao u 717 brojeva, a da je pri tome bio štampavan u raznim mestima, počev od Kijeva. List se je štampavao u štamparijama gradova Penza, Samara, Ufa, Celjabinak, Omsk, Jekaterinburg, Novonikolajevsk, Bajkal i Vladivostok. Ali pošto su se legionari na svom putu za Vladivostok zadržavali u pomenutim gradovima samo po nekoliko nedelja, to su uredili legionari u jednom od svojih vlakova i svoju tiskaru, pa se ovaj dnevnik mnogo puta štampavao i za vreme transporta. Put koji je pri tome bio prevažjen iznosi preko 13.000 km, što je sigurno jedinstven primer u istoriji štampe. Kada se je glavni deo legionara sa štabom ukrao u Vladivostok na lade, prenesena je tamo i tiskara, pa je dnevnik štampavan na brodu sve do Trsta, gde je opet tiskara bila prenesena u vlak. Poslednji broj ovog lista izišao je onda u već slobodnoj otadžbini u Pragu. Ipak, unatoč sve nestalnosti i neprilika, list je bio odlično uređivan, te je imao stalno najnovije vesti i donosio odlične članke, kao i zvanične proglase i naredjenja vojne komande. Urednici su mu bili: Bohdan Pavlu, dr. J. Kudela, Vojteh Holeček i inž. Kopta. List je imao i stalnu sokolsku rubriku.

40-godišnjica smrti Jana Matejke. Na dan prvog novembra sva Poljska setila se je s velikim pijetetom 40-godišnjice smrti svog velikog sina i čuvenog umetnika Jana Matejke. Matejka je bio slikar, koji je kao vatreni nacionalista postao buditelj narodne svesti i nacionalnog ponosa nakon Mickievića, Slovackog, Krasinskog i drugih. Kao što su ovi u pesmama slavili veliku i slavnu prošlost svoga naroda i budili u njemu veru u slavnu budućnost, i kao što je baš u tom nastojanju pisao svoje velike istorijske romane Henrik Senkijević, tako je i Matejka svojom većtom rukom na platnu bojama ovekovečio čuvene i slavne istorijske prizore i događaje svoga naroda. Matejko je bio po ocu Čeh, a po majci Poljak, ali je rođen i vaspitan u Poljskoj, te se je smatrao Poljakom. Već u 25 godini postigao je ogroman uspeh, osobito slikom »Propoved Petra Skarge«. Od poznatijih i značajnijih slika mogu se navesti »Rejtane«, »Sabor u Gasavici«, »Unija lubelska«, »Batori pod Pskovem«, »Sobjeski kod Beča«, koja prikazuje pobedu Poljaka nad nemačkim viteškim narodom. Matejki bilo je ponuđeno i mesto direktora praške slikarske akademije, kada je dr. Miroslav Tirš laskavo ocenio njegove slike, ali je ostao radije u Krakovu.

Kupujte zastave kod I. NEŠKUDLA Ljubljana, Pražakova ul. 8

Mala spomenica i pokrajinskog sleta Saveza SKJ u Ljubljani

Malu spomenicu I pokrajinskog sleta Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije u Ljubljani, bogato ilustrovanu — slike u prvorazrednom bakrotisku — izdaje Ljubljanski Sokol zajedno sa svojim godišnjim izveštajem prvih dana meseca januara 1934. Cena Spomenici Din 18.—. Narudžbe prima Ljubljanski Sokol u Ljubljani (Narodni dom). S narudžbom, uz koju treba navesti tačan naslov naručitelja, treba istodobno doznačiti i odgovarajući iznos, i to najkasnije do 5 decembra o. g. Doznejie narudžbe neće biti moguće uzeti u obzir.

Zdravo!

Uprava »Ljubljanskog Sokola«

Župa Karlovac

SOKOLSKO DRUŠTVO OGULIN

U drugoj polovini meseca oktobra t. g. Sokolsko društvo Ogulin primilo je u svoj bratski zagrljaj, još stotinjak — dva novih i najdražih članova — seljaka iz Ljubošine (kraj Gomirja), Krakara i Drežnice.

Ovi naši divni gorštaci, koji po svojoj fizičkoj i moralnoj vrednosti stoje visoko nad ostalima, uvideli su, da je Sokolstvo njima najbliža organizacija, koja im pruža pomoć u višim tradicijama njihovog dosta teškog i zaostalog života na selu, — u samoci (prepušteni po tom sami sebi) priželjkujući naprednije i bolje gospodarstvo, dali su svi kao jedan inicijativu da se organizuju u sokolsku četu.

Ogulinski Sokoli iz uprave društva, ceneći uspešan rad svojih dosad osnovanih četa u Jasenku Tržicu i Gomirju, rado i s puno ljubavi odazvali su se pozivu.

Na 15 X t. g. ispred okupljenih skoro svih seljaka sela Ljubošine, dočekali su delegata Sokolskog društva Ogulin, Tatalović Miloš, Dragica Mrvoš, učiteljica, i Tatalović Simo.

Nakon uobičajenih pozdrava i idejnog predavanja, koje je održao br. Kosanović Svetozar iz Ogulina, izabran je odbor čete s Milošem Tatalovićem, Simom Tatalovićem, Draginom Mrvoš, učiteljom, Vladom Stjepanovićem, Dmitrom Maravićem i drugim seljacima. Brat Bosnić Vlado, starešina Sokol. društva Ogulin, pozdravio je na kraju okupljenu braću i sestere i pozvao ih na priredbu Sokolske čete u Gomirju, koja se davala istog dana.

Svi su pevajući pošli u Gomirje, i tamo uz druge lepe programske tačke, saslušali i odlično predavanje poznate naše sokolske radnice sestre Trkulja-Vojnović Zorke. Predavanje je ostavilo dubok utisak na prisutne.

Na 22 X održana je osnivačka skupština u Krakaru i Drežnici. — Delegata ogulinskog društva (Bosnića, Vodehna, Kopljevskog i Kosanovića), sačekali su Krakarčani pred školom, i tu ih na ulazu pozdravio br. Trbović Mirko. Na pozdravu je u ime delegata zahvalio br. Bosnić, a br. Vodehna dr. Josip održao je idejno predavanje, koje je čestim i dugotrajnim odobravanjem završeno, ključić Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom Domu.

Istog dana posle podne, održana je osnivačka skupština u Drežnici. Mesna inteligencija na čelu sa sveštenikom br. Trbojevićem Nikolom, sačekala je delegata, koji su došli iz Krakara.

Iskreim patriotskim govorom br. Trbojević otvorio je skupštinu i pozdravio delegata.

Starešina Bosnić Vlado u dužem govoru iznosio svoju radost da velika sokolska misao ulazi u naša sela, pozdravio je prisutne i zahvalio na lepom dočeku.

Idejno predavanje koje su održali braća Vodehna dr. Josip i Manojlović Branko, popraćena su dugim aplauzom.

Kandidacioni odbor, koji je predložio učitelj brat Paunović Mihajlo, predložio je: za starešinu br. Maravića Dušana, potstarešinu br. Lončara Branka, u odbor: Pricu Danu, Trbojevića Nikolu, Paunovića Mihajla, Moravića Radu, i druge, što je skupština jednoglasno odobrila.

Brat Maravić, izabrani starešina, zahvalio se je na datom mu poverenju. Nakon usvojenog predloga za članarinu i upisninu, zaključio je skupštinski rad. S. M. K.

SOKOLSKO DRUŠTVO SLUNJ

Sokolsko društvo Slunj priredilo je u nedelju 29 oktobra 1933 na dan petnaestogodišnjice oslobođenja našeg naroda vrlo uselno naraštajsko i dečje selo, koje je bilo vrlo dobro posećeno. Obilan program, sastavljen od pevanja, deklamacija, dijaloga, plesa i sokolskih vežbi, izvela su deca i naraštaj s mnogo oduševljenja i srdačnosti i stoga su sve tačke programa potpuno uspele. — Naročito su uspele ritmičke vežbe ženskog naraštaja s pevanjem »Male ptice« i »Jugoslovenski Sokoli«, koje je vežbe sastavila i uvezbala načelnica Sokol. društva Slunj, sestra Marija Nikiforova. Na kraju programa otpievali su svi naraštajci (-ke) i deca »Sokolski pozdrav«, iskreno i radosno, što se je svima prisutnima dopalo. O značenju ovog dana i sokolskog rada govorio je brat Ivan Božičević.

Posle programa priredjena je ča-janka, a za to vreme je svirala glazba. Deca i odrasli proveli su to vreme u vrlo ugodnom sokolskom raspoloženju, igri i pesmi.

I ovo selo pokazalo je da rad slunjskog Sokolskog društva napreduje sigurnim korakom svome cilju i to nam daje pobude da još intenzivnije prionemo poslu.

SOKOLSKA ČETA GENERALSKI STOL

Dne 29 pr. m. svečano je proslavljena petnaesta godišnjica oslobođenja u Generalskom Stolu, koju je priredila Sokolska četa.

Usprkos ružnog vremena skupio se u zgradi osnovne škole lep broj članstva i prijatelja Sokolstva. Prisutne je pozdravio kratkim govorom br. Matešić, prosvetar. Zatim je isti održao iscrpno predavanje o značenju današnjega dana, opisavši ukratko zasluge Sokolstva za oslobođenje. Predavanje br. Matešića, bilo je pažljivo saslušano i nagradeno jednodušnim aplauzom.

Br. Mohorić, ravn. učitelj, prozborio je u par reči o značenju tog dana i o velikom događaju pred petnaest leta, a onda je recitovao dve prigodne pesmice od brata Matešića.

Na koncu se br. Matešić kratkim govorom zahvalio prisutnima na lepom odazivu i pozvao ih, da što brojnije posete svečanu proslavu ujedinenja, koja će biti održana dne 1 decembra o. g.

Župa Kragujevac

NOVA SOKOLSKA ČETA U LEVCU

Upravitelj osnovne škole u Tečiću br. Đorđe Dimitrijević i predsetnik opštine tečićke br. Bogić Milojević znajući vrednost Sokolstva i njegovu ulogu, naročito na selu, pripremili su teren i u svome selu ovih dana osnovali sokolsku četu i to prvu u srezu levačkom.

Na osnivačku skupštinu došli su iz Rekovca braća Čudnovski, sreski načelnik, dr. Drag. Jović, sreski lekar, a kao izaslanici uprave Sokolskog društva u Rekovcu prisustvovali su br. K. Čabrić, učitelj, D. Čatić, činovnik Por. uprave, S. Krstić, čin. Sr. suda, Živ. Žunić, svr. matur. i Dušan Nešić, trgovac. Tako isto na skupštini je uzeo učešća veliki broj građana iz sela Tečića i Vukmanovca, koji su s nestrpljenjem čekali da se osnuje ova četa. U četu se odmah upisalo 60 članova-vežbača, pak je zatim izabrana uprava, koja je sastavljena ovako: Starešina br. Bogić Milojević, zamenik starešine br. Svetomir Jevtić, načelnik br. Đorđe Dimitrijević, zamenik načelnika br. Dušan Radosavljević, prosvetar i knjižničar br. Drag. Mrkić, svešt., sekretar br. Milisav Milošević, blagajnik br. Novica Ilić. Za revizore izabrani su br. Svetolik Obradović i Velisav Pavlović.

Pošto je ova nova četa u sigurnim rukama biv. sokolskih radnika — to ima puno nade, da će ona živeti i dobro napredovati. L. P.

Župa Cjubljana

SOKOLSKA ČETA NOVA SELA

Sokolsko življenje u našim ednicama vedno živahnije.

Dne 1. oktobra se je vršila tekma naraštajnikov in moške dece u teku. Najbolji tekač br. Rogale Jože je pretekao 100 m u 16 sekundah, izmed dece pa najbolji 100 m u 16 sekundah. Tekma je vzbudila med običnstvom mnogo zanimanja. Istega dne so tekmovali u teku tudi člani. Najbolji tekač je bil br. Kajfež Jože, mlajši; pretekao je 100 m u 15 sekundah.

Ker se telovadba ženskoga naraštaja in dece doslej ni vršila, je upravni odbor našel končno načelnico v sestri Butina Fani, ki je organizirala telovadbo ženskoga naraštaja in dece. Naraštaj in deca sfa prvič telovadila 8. septembra 1933. Istega dne je prevzel br. Zdravič Jože telovadbo moške dece, br. Klarič Jože pa člane in naraštaj.

Dne 19. oktobra se je ustanovil sokolski mladinski pevski zbor, ki ga bo vodila s. Prešernova.

Glasom sejnega sklepa je edinica pristopila dne 23. oktobra 1933 kot član v »Zvežo kulturnih družtev«.

Dne 29. oktobra se je vršila v Ribnici konferenca prosvetarjev, ki se je je udeležil br. starosta-prosvetar Prešeren.

Dne 30. oktobra je proslavila edinica dan štédnje. Ob tej priliki je imel br. starosta predavanje za dečo, naraštaj, člane in članice.

Vsi telovadni oddelki se prav pridno pripravljajo za proslavo 1. decembra. V ta namen se trikrat tedensko vrši telovadba, ki jo vsi oddelki prav pridno posečajo.

Edinica izposojuje tudi vsak praznik knjige iz sokolske knjižnice, ki jih člani marljivo prebirajo. Br. prosvetar je nabral 22 naročnika za »Našo radost«.

Glede delovnega programa edinice v pogledu prosvete se je določilo nadaljevati s predavanji, ki so že lani imela velik uspeh.

ROSIIJA - FONSIER • DRUŠTVO ZA OSIGURANJE I REOSIGURANJE • BEOGRAD

Župa Sušak - Rijeka

PRVENSTVO U ODBOJCI

22 oktobra o. g. pre podne održano je u Sušaku takmičenje u odbojci za prvenstvo župe. Takmičile su ukupno 3 momčadi i to Sok. društva Bakar, Kraljevica i Sušak-Rijeka samo s članovima. Odigrane su sledeće utakmice: Bakar : Kraljevica 2 : 0 (15 : 4, 15 : 10), Sušak : Bakar 2 : 0 (15 : 8, 15 : 9), Sušak : Kraljevica 2 : 0 (15 : 4, 15 : 8).

Prvenstvo župe prema tome je osvojilo za ovu godinu Sok. društvo Sušak-Rijeka.

TAKMIČENJA U VESLANJU

Utakmica u veslanju u Rabu za članove Sokolske župe Sušak-Rijeka održana je u nedelju 30 jula 1933 u vezi s plivačkim natecanjima. Natecao se u običnim čamcima tipa guc, s četiri veslača i kormilarem, na pruzi duž 500 m i to od otočića Sv. Juraj do lučke obale u Rabu. Iz cele župe bile su prijavljene 4 momčadi po 5 članova i to iz društava: Sušak-Rijeka, Rab, Baška i Omišalj. Kako su na raspolaganje stajala samo 2 čamca utakmica je izvedena u dva puta s dve i dve momčadi. Kao prvi takmaci veslali su Sušak-Rijeka i Baška, a drugi Rab i Omišalj. Postignuti rezultati po vremenu su sledeći: I. Društvo Rab 2 min. 51 sek., II. Društvo Omišalj 2 min. 53 sek., III. Društvo Baška 2 min. 58 sek., IV. Društvo Sušak-Rijeka 2 min. 59 sek., te je pobednikom, prema tome, proglašeno društvo Rab, kojem je br. župski starešina Ivo Polić istog dana na javnoj vežbi predao kao prelazni dar statuu veslača.

Kad se ova utakmica u veslanju uzme kao župska priredba mora se konstatirati, da je ona izvedena u vrlo skromnom opsegu, ali odmah treba istaknuti i to, da ovaj čedni početak treba da znači ono prvo pomicanje s prve točke, na kojoj se dosada stajalo. Moralo se jedanput i u tom pravcu maknuti. Mnoga naša društva leže na moru, gde se kroz duge letnje mesece dade izdašno veslati na moru. Za plivanje i veslanje ne treba nikakvih materijalnih žrtava, nego jedino poltetne volje i čeličnih mišića. Župsko tehničko vodstvo nastaviće živahno radom oko buđenja interesa za ovu granu telovežbe, tako lepe i korisne, a trudiće se isto tako i da pribavi stvarna sredstva za unapređenje ove akcije. Ovim nastojanjem postići će se u budućnosti nesumljivo to, da će veslačke i plivačke utakmice biti prava župska

smotra mnogobrojnih veslača i plivača iz svih župskih primorskih društava. B.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAMETKANTRIDA

U društvenoj čitaonici ovdašnjeg Sokolskog društva održao je br. prosvetar komemorativno slovo svesnom istarskom mučeniku Vladimiru Gortanu, a na svršetku je — u znak pošte prema Gortanu — zavladao grobna tišina od 1 minute.

Tom prigodom bilo je spomenuto, koliko muka i žrtava mora da podnosi naš nesrećni istarski narod, koji se grči i svija u pandžama mletačkog lava, a pogledi im uzalud traže Pravdu. Mi — na granici — imamo prilike čuti i videti patnje našeg nesrećnog naroda, već i materijalno uništenog, ali jakog duhom, koji zna ceniti slobodu, koja mora niknuti iz krvlju napojene zemlje njenih najboljih sinova. —

Župa Tuzla

SOKOLSKO DRUŠTVO GRAČANICA

Br. Šefik Bešlić, br. Gavro Jovanović, br. Adil Kadić i nekoliko članova vežbača, kao izaslanici ovdašnjeg Sokolskog društva prisustvovali su dne 29 oktobra ove godine zboru seljaka u Srp. Spionici, koji je sazvat inicijativom učitelja Evgenija Masalskog i nekolicine videnijih seljaka iz Srp. Spionice i Srnica u svrhu osnivanja sokolske čete.

Zbor je održan pred crkvom i školom oko podne, na koji je došlo mnogo seljaka.

Jednoglasno je izabran za predsednika zbora br. Šefik Bešlić, prosvetar Sokolskog društva Gračanica, koji se zahvalio na poverenju i u lepom popularnom govoru upoznao prisutne sa sokolskom ideologijom i objasnio im važnost osnivanja sokolskih četa. Govor je završen poklicima Nj. Vel. Kralju i Kraljevskom domu. Posle njegova govora prešlo se na opis članova, a zatim na izbor uprave. Za starešinu čete izabran je ugledni domaćin Niko Pajić. Članovi uprave položili su pred prisutnim zavet da će savesno vršiti svoje sokolske dužnosti. Pročitani su pravilnik o sokolskim četama i primljen od prisutnih, zatim je zbor zaključen. Nato je nastalo pravo narodno veselje.

Seljaci svih triju veroispovesti bili su jednako oduševljeni sokolskom idejom, što je znak da se jugoslovenska svest u ovom kraju dovoljno razvila. I ostala sela gračaničkog sreza ne za-

ostaju iza ovih, jer pokazuju mnogo interesovanja i razumevanja za Sokolstvo, kao našu najpristupačniju nacionalnu organizaciju.

Ako bude još više volje i žrtava ovd. Sokolsko društvo moći će u najskorije vreme — a po uzoru na rad u hercegovačkim selima — mnogo učiniti na ekonomskom, prosvetnom i nacionalnom podizanju našega sela.

I. L.

Župa Zagreb

RAZNA ŽUPSKA TAKMIČENJA

Naša župa je ove godine održala brojna takmičenja članova, članica, nastajata i sokolskih četa. Kroz celo leto sledilo je jedno takmičenje za drugim: takmičenje na spravama i lakoj atletici pred slet u Ljubljani, takmičenje u plivanju, odbojci i lakoj atletici, kao zadnjem takmičenju, te takmičenje sokolskih četa. Pohvalno je, da je na svima takmičenjima bio veliki broj takmičara među kojima je bilo vrlo dobrih, pače odličnih.

Takmičenja sokolskih četa održana su po okružjima, jer se nije moglo održati u jednom mestu radi velikih materijalnih izdataka. Dne 3 septembra 1933 u Lasinju, a 10 septembra u Vrgin Mostu, Podsusedu i Novoj Gradiski skupili su se takmičari sokolskih četa. Svega je bilo 75 takmičara iz 13 sokolskih četa. Takmičilo se u nastupu prostim vežbama, skoku u dalj sa zaletom, stafetnom trčanju 6 × 100 m i suvanju kugle.

Plasman pojedinih društava je sledeći: 1) Podsused I sa 1,043.60 bodova, 2) Mašić sa 955.93 bodova, 3) Medari I sa 833.56 bodova, 4) Podsused II 831.28 bodova, 5) Kirin sa 814.49 bodova, 6) Slavsko Polje sa 776.34 bodova, 7) Bović sa 773.48 bodova, 8) Podgorje sa 753.39 bodova, 9) Medari II sa 727.17 bodova, 10) Gredani sa 714.94 bodova, 11) Pokupsko sa 617.17 bodova, 12) Prkos sa 559.80 bodova, 13) Dugo selo 347.60 bodova.

Plasman pojedinaca: 1) Matuka Stjepan, Podsused sa 175.70 bodova, 2) Vukmirović Nikola, Mašić sa 169.33 bodova, 3) Rajković Franjo, Podsused sa 169.— bodova, 4) Borčić Mile, Mašić sa 161.98 bodova, 5) Basarić Milan, Mašić sa 160.78 bodova, 6) Vrga Petar, Podgorje sa 158.46 bodova, 7) Đokić Jovo, Mašić sa 158.03 bodova, 8) Sušević Mirko, Slavsko Polje 157.28, 9) Patki Dragutin, Podsused sa 156.60 bodova, 10) Klešić Filip, Podsused sa 155.83 bodova, 11) Zrnić Ilija, Mašić sa 154.34 bodova, 12) Rakić Veljko, Podsused sa 153.— bodova.

Broj takmičara bi mogao biti veći prema velikom broju sokolskih četa naše župe. U mnogome je skrivilo naše vreme, te su mnogi ostali doma. No, to je slab uzrok i slaba isprika za one, koji nisu pristupili. Nadamo se, da će u buduće biti više takmičara i da ih neće ovakve neprilike smetati, te da će rezultati biti još bolji.

E-Vi.

SOKOLSKO DRUŠTVO ZAGREB IV

Velike sokolske priredbe, koje će se u obliku sletova održavati sledeće godine (1934) u našoj državi (Zagreb, Sarajevo) i bratskoj Poljskoj (Varšava) imale su tu posledicu, da su naša društva podvostručila rad. Svi nastojimo, da naši nastupi budu potpuni izraz naše snage i dosadašnjeg rada. Svi želimo da jednom iznesemo stvarnu sliku naših nastojanja pred svoju i ostalu bratsku slovensku javnost. Osobito u tom pravcu hoćemo da zadovoljimo braću Poljake, koje smo nedavno tako srdačno pozdravili u našoj sredini. Kao pretprema za te naše nastupe vrše se različite društvene, okružne i župske smotre, a sve u obliku utakmica — kod kojih se odabire najbolji materijal, koji nas ima da zastupa kod naših reprezentativnih nastupa.

I naše društvo hoće da tom zgodom pokaže svoj rad. Osim redovnog vežbanja svih kategorija po 2 sata tedno odvija se poseban rad u sledećim sekcijama: lakoatletika, vodi brat Milan Janković, zimsko sportska (skijaška) vodi brat Franjo Klemenc, planinarska vodi brat Franjo Klemenc, plivačka vode braća Mali Eugen i Soštarić Nikola, jašilačka vodi brat Sava Nečić, mačevalačku vodi brat Mladen Pintarić, sportske igre (odbojka, košarka, hazena) vode s. Zorka Janković i brat Eugen Mali, šahovska vodi brat Zep. U osnutku je i glazbena sekcija. Taj veliki rad imao je svoje pozitivne rezultate. Nastupili smo dosada u ovim takmičenjima: prvenstvo župe u plivanju, gde smo u kategoriji muškog nastajata postigli I mesto, a u općem plasmanu župe drugo.

Prvenstvo župe u odbojci, gde smo u kategoriji članova i članica postigli prvo mesto, a u kategoriji muškog nastajata drugo. Osobito nas je razveselila pobjeda naših članova nad favoritom Sokolom II, koji smo sigurno pobedili s rezultatom 3 : 0.

Prvenstvo župe u lakoj atletici donelo nam je i opet naše tradicionalno II mesto u župi. Cinjenica, da imademo svoje vlastito igralište pokazala je, kakovi se uspehi mogu postići u najkraće vreme sistematskim i stručno vodenim radom. U svim kategorijama imademo po nekoliko župskih prvaka

od kojih spominjemo: članovi: Mali (koplje), Zep (skok u vis), članice: Klokočevnik, Romanić (skok u vis), muški nastajata: Soštarić Nikola (kugla, koplje), ženski nastajata: Mihaljević (60 m). Osim tih takmičenja provedena su u svim kategorijama nastajata i članstva društvena takmičenja, koja su pokazala da imamo dobar materijal, koji će sustavnim radom brzo i sigurno da napreduje.

Estetska strana našeg rada došla je do punog izražaja u ritmičkoj gimnastici. Sve naše kategorije odgajaju se i u toj grani gimnastike. Naročito uspehe pokazale su u tom pravcu naše članice, koje su sa svojim sjajnim nastupima u Pragu, Splitu, Sušaku, Ljubljani, Bjelovaru, Krapini i drugde pokazale svoju visoku izobrazbu i pravo, gotovo umetničko shvaćanje, te zapuštene i prečesto krivo shvaćene discipline u našem sokolskom radu. Nedavni nastup u Zagrebu na proslavi 15 godišnjice oslobođenja Čehoslovačke Republike bio je vrhunac svih tih uspeha gde su po prvi puta mogle potpuno da se afirmiraju u tom pravcu pred elitnom domaćom našom publikom.

U radu s decom je naše društvo osobito agilno. Imademo preko 700 dece, koja se odgajaju po najmodernijim sokolsko — gimnastičkim principima. Da taj uzgoj bude što bolji, vodi sestra Zorka Janković, neumorna načelnica društva, tečaj za vodnice ženske dece.

Kako je sezona skijanja pred vratima, to smo u kategorijama nastajata i članstva otpočeli s propisanim vežbama za skijanje koje vode braća Klemenc i Milan Janković i sestra Zorka Janković.

Verujemo, da ćemo mirnim i slozanim radom uspeti postići sve ono, što od nas traži naša sokolska zajednica pa u toj veri polazimo dalje — na rad.

Sokolska odora

malo rabljena, prodaje se za 400 Dinara. Veličina srednja. Ponude na: Sokolsko društvo Koška.

Mesto samostojnoga pečarja

nudi se pridnom mlađemu agilnomu Sokolu, pečarskemu pomoćniku, ki ima potrebne pogoje za samostojno izvršavanje samostojne pečarske obrti. Reflektanti, ki morajo biti v svoji stroki temeljito podkovani, naj se obrnejo na Sokolsko društvo Radovljica.

Jesam li poslao preplatu za sokolske listove?
»Sokolski glasnik«
»Soko«
»Sokolić«
»Našu Radost«

Sokoli! Nabavljajte Vaše **skije** (smučke) izravno od producenta kod **domaće industrije**

M. DRUCKER
ZAGREB, ILICA 39

Kr. dvorski liferant

Zatražite **specijalne ponude!**

KLIFEJE
vseh vrst no fotografijah
all risbah
izvršuje
najsolidneše

KLIFARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 3

TRGOVAČKA TISKARA
V.G. KRALJETA
SUŠAK
Strossmayerova ulica 5
TELEFON BROJ 3-22

»Spomen - klince«
Lksero
za osvećenje sokolske zastave
najbolje i jevtino izradjuje
MIRKO SMAT, graver
Beograd, Terazije 1

Ali že imate potrebne knjige?

Sokolska literatura, sportne, leposlovne, mladinske, znanstvene, šolske knjige. Velika zaloga slovenskih, srbskih, hrvatskih in drugih slovanskih, angleških, francoskih, nemških in drugih knjig.

Kdo Vam jih pošlje?

Knjigarna Učiteljske tiskarne
Maribor • Ljubljana
Tyrševa cesta 44 • Franciškanška ulica 6

Širite sokolsku štampu!
Svako sokolsko društvo, svaki član i svaka članica treba da nabavi

Sokolsku knjižnicu

I. sveska:	E. Gangl: O sokolski ideji.
II. "	Ing. Lado Bevc: Sokolsko prosvetno delo.
III. "	Dr. Miroslav Tyrš: Naš zadatak, smer i cilj.
IV. "	Vekoslav Bučar: Dr. Ivan Oražen.
V. "	Dr. Miroslav Tyrš: Sokolska gesla.
VI. "	Jan Pelikan: Dr. Miroslav Tyrš.
VII. "	Jan Křen: Cilj sokolskih teženj.
VIII. "	E. Gangl: Tyrševo Sokolstvo. (Sloven. tekst).
VIII. a "	Isto. (Srpsko-hrvatski tekst)
IX. "	Dr. Niko Mrvoš: Pogledi i misli dr. M. Tyrša.
X. "	E. Gangl: Tyrševo poslanstvo. (Slov. tekst)
X. a "	Isto. (Srpsko-hrvatski tekst)

Svaka sveska stoji 3 Din

PUTEVI I CILJEVI

U tvrdom povezu 8 Din

Franjo Mačus: ODBOJKA (VOLLEY BALL)

U kartonu 12 Din

Franjo Malin: Praktički udžbenik češkog jezika.

U kartonu 15 Din

Dr. Viktor Novak: SVESLOVENSKA MISAO

U kartonu 9 Din

Miroslav Ambrozič: METODIKA SOKOLSKE VZGOJE

U tvrdom povezu 36 Din

Franjo Malin: ČEHOSLOVACI I ČEHOSLOVAČKA

U kartonu 15 Din

Jugoslovenska Sokolska Matica

Ljubljana, Narodni dom

Telefon 25-43 / Račun poštanske štedionice Ljubljana 13.831